Ajtó

Bútorgyűjtemény

Leltári szám:	14443
Készítés ideje:	16. SZÁZAD 1. FELE
Készítés helye:	Nagyszeben (feltehetően)
Anyag:	haboskőris borítás; tölgyfa alap; vaspántokkal
Technika:	intarzia
Méretek:	magasság: 195 cm szélesség: 98 cm

A még gótikus zárral rendelkező ajtó mindkét oldalán a borítás haboskőris furnér, amely ráhelyezett profillécekkel három-, négy- és hatszögletű mezőkre osztott. Csúcsára állított négyszögű keretek középpontjában geometrikus tömbintarzia. Az ajtó másik oldalán a négyszögek nincsenek csúcsra állítva.

Analógiák délnemet területen, közelebbről Svájcban, sváb és frank földön találhatók. így pl. egy Thurgau-i szekrény, 1550 körül, egy nürnbergi szekrény a XVI. század közepéről, mindkettő a Frankfurt am Main-i Museum für Kunsthandwerk tulajdonában (ld.: *Europäische Möbel von der Gotik bis zum Jugendstil*. 2. kiad. Frankfurt am Main, 1981. Nr. 20, 21. és kép), egy négyajtós emeletes szekrény a XVI. század második negyedéből Ulm, Museum der Stadt tulajdonában (ld.: Kreisel, H. - Himmelheber, G.: *Die Kunst des deutschen Möbels*. 3. átdolg. kiad. München, 1981. 1. köt. 176. kép). Jellemző e bútorokra a haboskőris furnérnak kifejezetten díszítő célzattal nagy felületen való alkalmazása, ami által élénken hat fodros erezése. (Ezt a nemes furnért magyar fafajtaként - „ungarische Esche”, „frene hongrois” - tartja számon a szakirodalom napjainkig.) Közős vonás a bútor homlokzatának mértani idomokkal való díszítése. Peter Flötnernek fiatalabb kortársa, a főleg Thurgauban (Svájc) tevékeny HS monogramista 1530-1540 között készült fametszetes bútorrajzain és legkorábbi szignált művén, az 1534-ből származó steingadeni stallumon tűnik fel a sík felületek profilléc keretekkel való ilyetén felosztása, a bútor felületén eluralkodó, szigorú, egyszerű mértani formákból kialakított minta. Ismerve az erdélyi szász városok rendkívül szoros, állandó gazdasági és kulturális kapcsolatait a protestáns dél-német városokkal, joggal feltételezhető, hogy HS mester stílushatása szinte késedelem nélkül érvényesülhetett a Királyföld bútorművészetében.

Irodalom

- Semsey Balázs: *Faszination Stadt. Die Urbanisierung Europas im Mittelalter und das Magdeburger Recht*. Sandstein Verlag, Drezda, 2019. - Nr. II.165
- Batári Ferenc, Vadászi Erzsébet: *Bútorművészet a gótikától a biedermeierig*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2000. - p. 30., Nr. 2.
- Szerk.: Péter Márta: *Reneszánsz és manierizmus. Az európai iparművészet korszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 350. (Zlinszkyné Sternegg Mária)
- Batári Ferenc: *Európai bútorok a XV-XVII. században*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1966. - Nr. 14.
- Zlinszkyné Sternegg Mária: *Renaissance Intarsien im alten Ungarn*. Budapest, 1966. - Nr. 15.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum